

Sortterne projekt – Vestjylland

Årsrapport 2021

**Samarbejdsprojekt mellem Naturstyrelsen -Vestjylland, Holstebro kommune,
Ringkøbing-Skjern kommune, DOF-Vestjylland**

Indholdsfortegnelse

Indledning	side 3
Deltagere	side 4
Sortterne projekt 2021 - 2022	side 5
Udlægning af flåder	side 8
Overvågning af Sortterner ved Vest Stadil Fjord, Husby sø	side 11
Indsamling af flåder	side 14
Afrunding, konklusioner i 2021	side 16
Hvordan gik det i Sønderjylland og Vejlerne i 2021	side 17

Indledning

”Sortterne projekt – Vestjylland” er opstartet i 2018, med håb om, at kunne hjælpe den lille bestand af den i Danmark sjældne Sortterne, som kun har 3 delbestande tilbage i Danmark, en på grænsen mellem Danmark og Tyskland, en i Vejlerne i Thy og en i området Vest Stadil fjord/Husby-Nørre sø.

Sidstnævnte er den mindste bestand og det er den, som dette projekt vil overvåge i 3 år fra 2018 – 2020, for om muligt at hjælpe, dels med forbedrede rede muligheder i form af rede-flåder og dels generelle og målrettede observationer af hvordan det går med bestanden og dens ynglesucces.

Efter at have arbejdet med Sortterne-projektet i 3 år, hvor vi har generet ny viden om bestanden i Vestjylland uden dog at have haft held med at arten begyndte at yngle på de udlagte flåder, synes deltagerne at det har været spændende at være med i og at arbejdet er for vigtigt at stoppe og derfor ansøgte vi DOF-Vestjylland om at forlænge projektet i 2 år, hvilket blev bevilget og derfor forsættes arbejdet i 2021 + 2022 sammen med de øvrige deltagere: NST-Vestjylland, Holstebro og Ringkøbing-Skjern kommuner.

I 2021 blev der igen lagt flåder i Vest Stadil fjord og ved Husby sø.

Forsidefoto

End videre skal lyde et **Stort TAK** til alle, som bidrager på den ene eller anden måde i det vestjyske Sortterne-projekt.

Grønbjerg – december 2021 - LHH

Deltagere i projektet

Naturstyrelsen Vestjylland:

Kontaktperson og hjælp med udlægning af flåder og andet praktisk ved Vest Stadil fjord:

Henning Fjord Aaser.

Holstebro kommune:

Kontaktperson og hjælp med udlægning af flåder og kontakt til lodsejere ved Husby sø:

Bo Boysen Larsen

Ringkøbing-Skjern kommune:

Kontaktperson og kontakt til lodsejere ved Nørresø

Thomas Mosgaard

DOF-Vestjylland:

Kontaktpersoner, udlægning og indsamling af flåder, optælling og registrering, samt udarbejdelse af årsrapport:

Elisabeth Borch + Niels Chr. Knygsand Rønhøj

Lars Møgeltoft Poulsen

Ole Amstrup

Lars Holm Hansen

Ravnhøj Consult:

Kontaktperson, konsulent, knowhow omkring Sortterne, indkøb af rede flåder:

Jesper Tofft

Sortterne projekt 2021

Grundet Corona tiden var det ikke muligt at afholde det sædvanlige møde i Fejsøhus, men i stedet mødtes: Henning Fjord Aaser (NST-Vestjylland), Lars Møgeltoft Poulsen, Ole Amstrup og Lars Holm Hansen (DOF-Vestjylland) til et "udendørsmøde" 28. april ved jagthytten syd for Mellemdyb, hvor "sortterne-holdet" lagde planer for året, hvorefter der var udlægning af 10 rede flåder på den sædvanlige placering, som kan ses på side 5.

Vest Stadil fjord:

Ynglepar: Vest Stadil fjord 2004 – 2021:

2004	2005	2006	2007	2008
6	6	6	3	6
2009	2010	2011	2012	2013
2	2	1	0	4
2014	2015	2016	2017	2018
0 – 3	0 – 1	7	4	4
2019	2020	2021		
3	0	0		

Husby sø

Rede flåderne ved Husby sø blev i 2021 udlagt på nogenlunde samme placeringer, som i 2020, hvilket vil sige flest i den røde ring i nordenden af søen og 5 flåder i øst og syd.

Nogle få Hættemåger ynglede i Husby sø, mens der var 50 – 60 ynglepar i Nørresø.

Ynglebestand: Husby sø 2004 – 2021:

2004	2005	2006	2007	2008
-	-	-	1	1
2009	2010	2011	2012	2013
2	1	5 – 8	2	0
2014	2015	2016	2017	2018
0	4 - 6	0	0	0
2019	2020	2021		
2	4	2-3		

Udlægning af flåder

28. april blev Sortterne flåderne udlagt i Vest Stadil fjord på samme placering som i de foregående år. Der blev dog kun lagt flåder ud i vigen stik nord for jagthytten.

11. maj blev 8 rede-flåder sejlet ud til en god placering i den nordlige del af Husby sø, til dette havde vi igen fået god hjælp af Niels Chr. Knygsand Rønhøj og som i 2020 lagde Elisabeth Borch 5 redeflåder ud i den østlige del af Husby sø pr. kajak nogle få dage senere.

Overvågning af Sortterne ved Husby sø, Vest Stadil fjord og

Metode og dækning:

- 1) Husby sø blev dækket med i alt 8 besøg, 3 gange i maj, 2 gange i juni og 3 gange i juli
- 2) Vest Stadil Fjord, blev dækket med i alt 5 besøg, 1 i juni, 3 i juli og 1 i august.

Data er hentet i DOF-basen hvor det tilstræbes, at alt relevant i forhold til projektet bliver registreret.

Resultater fra Husby sø:

Den første Sortterne blev set ved Husby sø 2.5. og 11.5. da vi lagde flåderne ud sås 3 fouragerende fugle i den nordlige ende af søen.

Største iagttagelse var 6 fugle d. 14.5. i den østlige og sydlige del.

Der er i alt indtastet 16 observationer af Sortterne ved Husby sø, samt 5 i den nærvæd liggende Nørresø i perioden fra 2.5. til 4.7.

Om der har været ynglesucces i 2021, er meget tvivlsomt? Maj måned var våd og kølig og selvom 4-6 fugle blev set frem til 27.6 var der ingen iagttagelser, som tydede på yngleaktiviteter. En enkelt Sortterne blev set 4.7. ved Husby sø hvorefter fuglene tilsyneladende fortrak til Vest Stadil fjord.

Resultater fra Vest Stadil Fjord:

2 fugle blev set henholdsvis 15. + 16. maj, men herefter ingen Sortterner før allersidst i juni, hvorefter der var i alt 13 iagttagelser gennem juli-august og frem til 8. september, hvor årets sidste fugl bliver iagttaget.

Maksimum antal fugle: 9 henholdsvis 1. og 8. august

Heller ingen iagttagelse af yngleaktiviteter ved Vest Stadil fjord i 2021.

Tilsyneladende flyttede Sortterneerne fra Husby sø til Vest Stadil fjord i de allersidste juni dage, hvorefter de opholdt sig her frem til begyndelsen af august (6 fugle 8.8.). 7.9. + 8.9 er der iagttagelse af en enkelt 1K fugl.

I DOF-basen er der iagttagelser af enkelte 1K fugle, men alt taget i betragtning er det ret usandsynligt at det er årsunge(r) fra Husby sø/ Vest Stadil fjord.

Indsamling af flåder

Projektets flåder blev indsamlet 17. september ved Vest Stadil fjord. Ved Husby sø har Elisabeth Borch og Niels Christian Knygsand hentet flåderne ind og opmagasinerer dem til næste år.

Sortterne – andre lokaliteter – Vestjylland

I det øvrige Vestjylland har der været Sortterne på flere lokaliteter, nogle bemærkelsesværdige observationer nævnes her:

- Tipperne – 24 rastende fugle 15.8. – mon det er fugle fra Vejlerne?
- I begyndelsen af september op til 9 1K fugle i Hestholm, Skjern enge
- 11. august 7 (1 ad + 6 - 1K) fouragerende Harboøre fjord
- 11.maj 4 fugle, Sønder Lem Vig

Afrunding 2021

- Der blev udlagt sorterne-redeflåder i Mellemdyb, Vest Stadil fjord og Husby sø,
- Ingen tegn på ynglelagttagelser i 2021 hverken i Husby sø eller Vest Stadil fjord. Det var koldt og vådt i maj ved yngletidens start og om de overhovedet startede, er vi meget i tvivl om, da der ingen yngleindici blev iagttaget.
- Maximum antal fugle – 9, ved Vest Stadil fjord og max. 6 ved Husby sø
- Max. antal fugle i Vestjylland 9 er lavt i forhold til tidligere år. Andre fuglearter var forsinket i 2021 pga. af nordvestlige kølige vinde og kom generelt senere end normalen, hvilket måske også kan have påvirket Sortterneerne? eksempelvis i forhold til føde, idet kold april/våd maj kan have forsinket insekterne som bl.a. er Sortterneføde?
- I projektet har vi lovet at afholde en offentlig tur med fokus på Sortterne, det må vi prøve at få gjort i 2022
- Fællesmøde februar eller marts 2022

Kort resume fra de øvrige 2 ynglelokaliteter i Danmark

Sønderjylland:

Jesper Tofft

I Tøndermarsken er der som sidste år 3 kolonier - med en samlet let stigende bestand 48 – 51 par i 2021 mod 44-46 par i fjor.

Antallet af unger var også det højeste i de seneste 7 år med i alt 61 – 65 unger, hvilket vil sige at ynglesucces var 1,3 unge pr. par og det er ganske godt, da 1 unge pr. par er nok til en stabil bestand, da arten bliver forholdsvis gamle.

Vejlerne:

Henrik Haaning

Bestanden i Vejlerne har siden 2017 ligget på mellem 20 og 24 ynglepar, men de seneste 6 år frem til 2020 har der ikke været ynglesucces.

Langt om længe lykkedes det så her i 2021 hvor i alt 13 unger blev flyvefærdige, et tiltrængt boost!

I Vejlerne bliver der også udlagt redeflåder, men de har heller ikke været benyttet.